

Araştırma Makalesi

Panduri: Gürcü halk müziğinde organolojik ve kültürel bir inceleme

Vural Akyüz¹

Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, Doktora Programı, Ordu, Türkiye

Makale Bilgisi

Geliş: 3 Temmuz 2024

Kabul: 29 Eylül 2024

Online Yayın: 30 Eylül 2024

Anahtar Kelimeler

Çok sesli müzik
Geleneksel müzik aletleri
Gürcü müzik kültürü
Müzik eğitimi
Organoloji
Panduri

Öz

Panduri, Gürcü halk müziğinde önemli bir yere sahip olan geleneksel bir telli çalgıdır. Gürcistan'ın çok sesli müzik geleneği içinde Panduri, hem müzikal hem de kültürel açıdan derin bir öneme sahiptir. UNESCO tarafından Somut Olmayan Kültürel Miras olarak tanınan Gürcü müziği, Panduri ile zenginleşmiş ve bu enstrüman, Gürcü kimliğinin önemli bir sembolü haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, Panduri'nin tarihsel kökenlerini, yapısal özelliklerini ve Gürcü müzik eğitimindeki rolünü incelemektir. Araştırma, nitel yöntemle yürütülmüş ve betimsel araştırma türlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Literatür taraması yoluyla Panduri'nin farklı bölgelerdeki varyasyonları, yapısal özellikleri ve müzik eğitimindeki yeri araştırılmıştır. Ayrıca, çeşitli akademik kaynaklardan elde edilen verilerle Panduri'nin tarihsel gelişimi değerlendirilmiştir. Panduri'nin Gürcistan'ın farklı bölgelerinde kullanımında belirgin müzikal çeşitlilikler bulunmuştur. Kaheti'de daha küçük ve ince yapılı bir Panduri kullanılırken, Svaneti bölgesinde daha büyük ve kalın yapılı bir tür tercih edilmektedir. 1934 yılında yapılan yeniliklerle, 12 perdeli Panduri modeli geliştirilmiş ve klasik müzikte de kullanım alanı bulmuştur. Panduri, düğünler, cenaze törenleri ve dini ritüellerde önemli bir rol oynamaktadır. Araştırma, bu enstrümanın Gürcü halk müziğindeki polifonik yapıyı destekleyen önemli bir kültürel ve müzikal araç olduğunu ortaya koymuştur. Panduri, sadece bir müzik aleti değil, Gürcü kültürel kimliğinin önemli bir sembolü olarak kabul edilmektedir. Farklı bölgesel varyasyonları, Gürcistan'ın zengin kültürel çeşitliliğini yansıtmaktadır. Panduri'nin müzik eğitimindeki rolü, bu enstrümanın kültürel mirasın korunmasındaki önemini vurgulamakta ve genç nesillere aktarılmasını sağlamaktadır.

3023-7890/ © 2024 TOD

Genç Bilge Yayıncılık tarafından
yayınlanmakta olup, açık erişim,
CC BY-NC-ND lisansına sahiptir.

Makaleye atıf için

Akyüz, V. (2024). Panduri: Gürcü halk müziğinde organolojik ve kültürel bir inceleme. *Türk Organoloji Dergisi*, 1(2), 109-116. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13893457>

Giriş

Panduri, Gürcü halk müziğinde önemli bir yeri olan ve hem müzikal hem de kültürel açıdan zengin bir tarihsel geçmişe sahip olan bir telli çalgıdır. Gürcistan, binlerce yıllık tarihinin her aşamasında kendine özgü müzik kültürüyle dikkat çekmiş ve bu müzik kültürünün en temel enstrümanlarından biri Panduri olmuştur. Gürcistan'ın coğrafi ve kültürel çeşitliliği, müziğinde de çok sesli ve zengin bir yapının ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır. Gürcistan'ın özellikle dağlık bölgelerinde gelişen Panduri, tarih boyunca hem gündelik hayatın bir parçası hem de önemli sosyal ritüellerin ayrılmaz bir ögesi olmuştur.

Gürcü halk müziği, UNESCO tarafından 2001 yılında "Somut Olmayan Kültürel Miras" olarak ilan edilen bir çok sesli müzik geleneğine sahiptir. (UNESCO, 2008; Tsurtsumia, 2016). Bu müzik geleneği, derin tarihsel kökleri ve çok katmanlı yapısı ile sadece Gürcistan'da değil, dünya müzik literatüründe de önemli bir yer tutmaktadır. Gürcü müziği, çoğunlukla vokal performanslar üzerine kuruludur; ancak bu vokal performanslara eşlik eden enstrümanlar, müziğin zenginliğini ve derinliğini artırmaktadır. Panduri de bu enstrümanlardan biri olarak, Gürcü müziğinin polifonik yapısını tamamlayıcı bir role sahiptir. Özellikle Kartli ve Kakheti bölgelerinde yaygın olarak kullanılan Panduri, halk şarkılarında,

¹ Doktora Öğrencisi, Müzik Öğretmeni, Fuat Sezgin Bilim ve Sanat Merkezi, Beşiktaş, İstanbul. E-mail: akyuzvural@gmail.com ORCID: 0000-0002-7874-1250

danslarda ve dini törenlerde önemli bir yer tutmuştur. Gürcistan'ın farklı bölgelerinde Panduri'nin çalınma teknikleri ve yapısal özellikleri değişiklik gösterse de bu enstrümanın temel müzikal ve kültürel önemi ortak bir çizgide bulunmaktadır.

Panduri, geleneksel olarak üç telli bir enstrümandır ve genellikle ahşaptan yapılır. Akustik yapısı ve çalma teknikleri, Gürcü halk müziğinin çok sesli yapısına uyum sağlamaktadır. Gürcü halk müziği genellikle üç sesli bir vokal yapıya sahip olup, Panduri bu vokal armoniyi destekleyen önemli bir eşlik çalgısıdır. Panduri'nin müziğe kattığı bu derinlik, onu sadece bir müzik aleti olmaktan çıkarıp aynı zamanda Gürcü kültürel kimliğinin bir sembolü haline getirmiştir (Gabisonia, 2019).

Tarihi süreç içerisinde, Panduri sadece müziksel bir enstrüman olarak değil, aynı zamanda toplumsal ritüellerde de önemli bir role sahip olmuştur. Gürcistan'da düğünler, cenaze törenleri, dini festivaller gibi birçok sosyal etkinlikte Panduri'nin çalınması, bu enstrümanın toplumsal yaşamdaki yerini ve önemini açıkça göstermektedir. Özellikle, cenaze törenlerinde çalınan ve ağıtların bir parçası olan Panduri, yasın ve hüznün müzikle ifade edilmesine olanak sağlar. Aynı şekilde, düğünlerde ve bayramlarda ise neşe ve coşkunun müzik aracılığıyla dışavurumunu sağlar. Panduri, bu çok yönlü kullanımıyla Gürcü kültürünün ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Scherbaum vd., 2020).

Gürcistan'ın müzik geleneği içinde Panduri, özellikle de kırsal bölgelerde yaşayan halk tarafından benimsenmiş ve günümüze kadar varlığını sürdüren bir enstrüman olmuştur. Gürcü halk müziği, çok sesli bir yapıya sahiptir. Panduri, bu çok sesli yapıyı destekleyen enstrümanlardan biri olarak müziğin armonik ve melodik zenginliğine katkıda bulunmaktadır. Gürcistan'da düzenlenen birçok ulusal ve uluslararası müzik festivallerinde Panduri'nin sergilenmesi, bu enstrümanın hem ulusal hem de küresel düzeyde tanınmasına olanak sağlamıştır (Erkvanidze, 2016). Müziksel ve kültürel bağlamda çok yönlü bir kullanımı vardır. Bu çalgı, Gürcü halkının duygularını, geleneklerini ve toplumsal yaşamını müzikle ifade etmesine olanak sağlayan önemli bir sembol olup Gürcistan'ın müzik geleneğinde köklü bir yere sahiptir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Gürcü halk çalgısı Panduri'nin tarihsel kökenini, yapısal özelliklerini ve kültürel önemini analiz etmektir. Aynı zamanda, Panduri'nin Gürcü müzik eğitimindeki rolü ve bu enstrümanın genç nesillere aktarımı ele alınacaktır. Hem müzikal hem de kültürel açıdan incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalgının yapısal özellikleri, ve Gürcü müzik geleneğinde düğünler ve festivaller gibi toplumsal etkinliklerdeki rolü ele alınarak değerlendirilmiştir. Pandurinin Gürcü çoksesliliğinde ritmik ve melodik katkılarını analiz etmek, ayrıca toplumsal ve kültürel içeriğinin ortaya çıkmasını sağlamak hedeflenmiştir.

Yöntem

Bu araştırma, Nitel bir araştırma olup 'Betimsel Araştırma' yöntemlerinden 'Tarama' (survey) modeli ile yürütülmüştür. "Bu modelle araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun bir şekilde gözleyip belirleyebilmektir." (Karasar, 2005:77) Literatür taraması yapılarak Panduri'nin tarihsel gelişimi ve yapısal özellikleri üzerine yapılan çalışmalar incelenmiştir. Ayrıca, Panduri'nin farklı bölgelerdeki varyasyonları, yapısal özellikleri ve müzik eğitimindeki rolü gözlemlenmiştir. Araştırma kapsamındaki ayrıntılı veriler, akademik kaynaklar, müzik enstrümanları üzerinde yapılan incelemeler ve Gürcü halk müziği üzerine yazılmış eserlerden elde edilmiştir.

Bulgular

Gürcistan ve müzik kültürel yapısı

Gürcistan, Karadeniz'in doğu kıyısında, Kafkas Dağları'nın güneyinde yer alır ve Rusya, Türkiye, Azerbaycan ve Ermenistan ile komşudur. Bu stratejik konum, Gürcistan'ı tarih boyunca ticaret ve kültürel etkileşimlerin merkezi haline getirmiştir. Coğrafi çeşitliliği, dağlık alanlardan verimli ovalara kadar geniş bir yelpazede değişir. Özellikle Kafkas Dağları'nın yüksek zirveleri, ülkeyi doğal olarak korur. Gürcistan'ın bu coğrafi özellikleri, halk müziği ve geleneksel kültürünü de büyük ölçüde etkilemiştir. Gürcü Halk Müziği Müzikal lehçeler açısından, doğu ve batı Gürcistan olarak On bir ile on beş bölgeye ayrıldığı düşünülmektedir, Geleneksel çalgı ailesi olarak Samegrelo'da larchemi (Gürcü pan flütü) olarak bilinen soinari gibi üflemleri çalgılar, stviri (flüt), gudastviri (gayda), changi (arp gibi telli çalgılar , chonguri

(dört telli perdesiz uzun saplı lavta), panduri (üç telli perdeli uzun saplı lavta), chianuri olarak da bilinen yaylı chuniri ve çeşitli davullar ve vurmali çalgılar. Gürcü müzik aletleri geleneksel olarak Gürcistan'ın zengin vokal gelenekleri tarafından gölgede bırakılmış ve sonrasında Gürcü (ve Batılı) bilim insanlarından çok daha az ilgi görmüştür. Dimitri Arakishvili ve özellikle Manana Shilakadze Gürcistan'da müzik aleti çalışmalarına katkıda bulunmuştur (Shilakadze, 1970).

Şekil 1: Gürcistan'ın Siyasi ve Kültürel Bölgeleri (Web 1)

Panduri ise farklı coğrafi bölgelerde kullanılmakta olup türleri arasında belirgin yapısal farklılıklar vardır. Kaheti bölgesinde küçük ve ince saplı Panduri türü kullanılırken, Svaneti bölgesindeki Panduri daha büyük ve kalın yapısı ile geniş bir ses aralığına sahiptir (Gogotishvili, 2017,s:120).

Geçmişte Panduri, üç ve yedi perdeli olmak üzere iki farklı türde icra edilmekteydi. 1934 yılında Gürcü sanat yönetmeni Kiril Vashakidze, kapsamlı programlamalar ve yoğun çalışmalar sonucunda daha gelişmiş bir Panduri modeli geliştirdi. Halk müzisyenleri 6 perdeli bir Panduri üzerinde denemeler yaparak, düz ve keskin yarım tonlar halinde 12 perdeli Panduri prima ve Panduri tenor modellerini yarattılar. Bu yenilik, Panduri sayesinde, yalnızca bir müzik aletinin parçalarının değişmesiyle, klasik müzik eserlerinin solo performanslarında da kullanılabilir hale geldi. Vashakidze'nin bu katkıları, Gürcistan Ulusal Müzik Orkestrası'nın kurulmasına yol açmıştır (Nemsevidze 2003).

Panduri'nin Yapısal Özellikleri

Panduri'nin yapısal bileşenleri ve bunların enstrümanın ses özelliklerine etkisi aşağıda detaylandırılmıştır:

Gövde (Body)

Panduri'nin gövdesi, sesin rezonansını sağlayan ana bölümdür. Genellikle ceviz, armut veya gürgen gibi dayanıklı ağaçlardan yapılır. Gövdenin iç kısmı oyularak hafifletilir ve bu yapı, sesin rezonansını artırır. Gövde, sesin hacmini ve tınısını belirleyen en önemli yapısal bileşendir (Berikashvili, 2015).

Sap (Neck)

Panduri'nin sapı, tellerin gergin olarak yerleştirildiği uzun ve ince bir yapıya sahiptir. Sapın uzunluğu 40-50 cm arasında değişebilir. Sap üzerinde bulunan metal ya da ahşap perdeler, tellerin üzerine basılarak farklı notaların çıkarılmasını sağlar. Sapın yapısı ve uzunluğu, enstrümanın ses genişliğini doğrudan etkiler (Gogotishvili, 2017).

Teller (Strings)

Panduri'de genellikle üç tel bulunur. Geleneksel olarak at kılından yapılmış teller kullanılırken, modern Panduri'lerde metal teller tercih edilmektedir. Teller, enstrümanın tınısını ve ses gücünü belirler. Her tel, belirli bir akort düzenine göre ayarlanarak farklı tonlar üretebilir (Tsitsishvili, 2011).

Perdeler (Frets)

Panduri'deki perdeler, sap üzerinde yer alır ve genellikle metal ya da ahşaptan yapılmıştır. Tellerin üzerine basılarak farklı notalar çıkarılmasını sağlar. Panduri'deki perde dizilimi, Gürcü halk müziğindeki melodik yapıya uygun olarak yerleştirilmiştir (Berikashvili, 2015).

Göğüs (Soundboard)

Göğüs, Panduri'nin gövdesinin ön yüzünde yer alan ince bir ahşap levhadır. Bu bölüm, tellerin titreşimlerini yansıtarak sesin dışarı yönlendirilmesini sağlar. Göğüs yapısı, Panduri'nin ses kalitesini doğrudan etkileyen bir bileşendir (Tsitsishvili, 2011).

Köprü (Bridge)

Panduri'nin köprüsü, tellerin gerginliğini koruyan ve tellerin titreşimlerini gövdeye ileten küçük bir yapıdır. Köprünün yerleşimi, enstrümanın ses çıkışını ve rezonansını doğrudan etkiler (Gogotishvili, 2017).

Gürcistan'ın Farklı Bölgelerinde Pandurinin Kullanımı

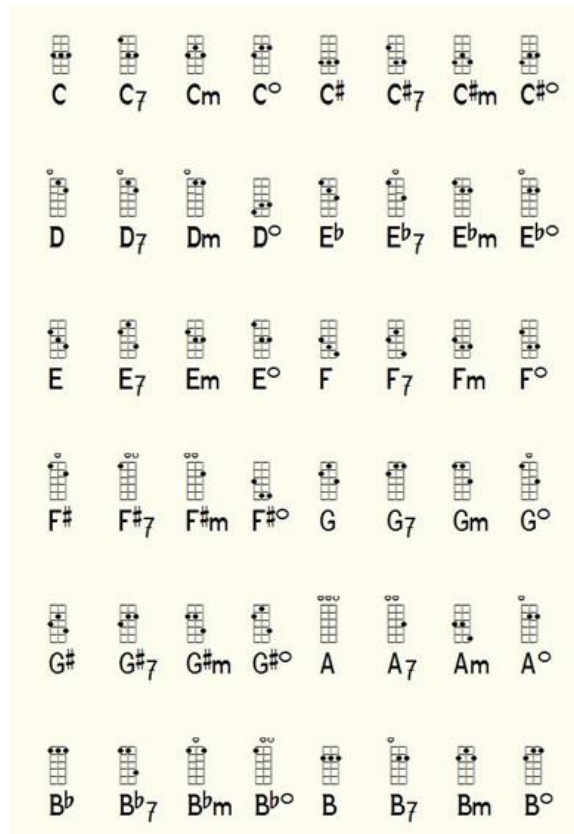
Tabloda yer alan verileri, Gürcistan'ın farklı bölgelerdeki Panduri'nin kullanımında gözlenen müzikal çeşitliliklerin sadece enstrüman türleriyle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda bu kayıtlı müzikal teknikleri ve performans biçimleri üzerinde derin etkiler bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, Panduri'nin müzik kültüründe ne denli önemli bir rol oynadığını ortaya koymayı ve enstrümanın yalnızca bir müzik aleti değil, aynı zamanda kültürel bir taşıyıcı olarak gösterilmesini vurgulamaktadır.

Tablo 1. Panduri'nin Gürcistan'da bölgesel kullanımı (Lomidze, 2013)

Bölge	Panduri Türü	Kullanım Alanı	Müzikal Özellikler
Kaheti	Üç telli	Düğünler, ritüeller	Çok sesli yapı
Tuşeti	İki telli	Halk şarkıları, danslar	Melodik ağırlıklı
Pşavi	Üç telli	Savaş şarkıları, dini törenler	Ritmik destek
Hevsureti	Üç telli	Kutlamalar, halk hikayeleri	Polifonik destek

3. Tel 2. Tel 1. Tel
Figür 1. Panduri'de tellerin akort sesleri

Şekil 2. Panduri'de Akorları (Web 2)

Fotoğraf 1. Üç telli Panduri
(Web 3)

Fotoğraf 2. Panduride “Sap” ın
görünümü
(Vural Akyüz Çalgı Koleksiyonundan)

Fotoğraf 3. Panduri’de yakın plan
“Göğüs” kısmı
(Vural Akyüz Çalgı Koleksiyonundan)

Fotoğraf 4. Panduri’de “Perde”
lerin görünümü
(Vural Akyüz Çalgı Koleksiyonundan)

Fotoğraf 5. Panduri’nin arkadan
görünümü
(Vural Akyüz Çalgı Koleksiyonundan)

Fotoğraf 6. Panduri’nin yandan
görünümü
(Vural Akyüz Çalgı Koleksiyonundan)

Fotoğraf 6. Panduri’de akort burguları (Vural Akyüz Çalgı Koleksiyonundan)

Tablo 2. Panduri'nin teknik özellikleri ve kullanılan malzemeler

Yapısal Bölüm	Özellikleri	Kullanılan Malzemeler
Gövde	Ses rezonansını sağlar	Ceviz, armut, gürgen ağacı
Sap	Tellerin yerleştirildiği uzun ince yapı	Ahşap
Teller	Üç adet, geleneksel olarak at kılından yapılır	At kılı, metal
Perdeler	Tellerin üzerinde nota basılan metal ya da ahşap yapılar	Metal, ahşap
Göğüs (Ses Tahtası)	İnce ahşap levha, sesin dışarı yönlendirilmesini sağlar	Ahşap
Köprü	Tellerin gerilimde kalmasını sağlar ve titreşim iletir	Ahşap, metal

Tablo 2, Panduri'nin yapısal özelliklerini ve malzemelerini göstermektedir. Ceviz, armut ve gürgen ağacı kullanımı, ses rezonansını artırır. Ahşap sap, kullanıcı konforunu destekler. Geleneksel at kılı teller, zengin tını sağlar. Metal perdeler, notaların belirlenmesine yardımcı olur. Bu özellikler, enstrümanın ses kalitesini yükseltir.

Panduri'nin müzik kültürel yönü

Panduri'nin Gürcistan'daki müzik eğitiminde önemli bir yeri vardır. Gürcü müzik okullarında Panduri eğitimi yaygın olarak verilmektedir. Basit yapısı ve kolay öğrenilebilirliği nedeniyle genç nesillerin müzik eğitimi için ideal bir enstrümandır (Berikashvili, 2015). Panduri ile gençler, geleneksel halk müziğinin temellerini öğrenirken, kültürel mirası da keşfederler.

Tablo 3. Gürcü müzik eğitiminde pandurinin kullanımı

Eğitim Seviyesi	Panduri Kullanım Oranı	Panduri İle Öğrenilen Temel Beceriler
İlkokul	%75	Temel akorlar, ritim çalışmaları
Ortaokul	%85	Melodik yapı, polifonik eşlikler
Lise	%90	Solo performans, topluluk çalışması

Tablo 3, Gürcü müzik eğitiminde Panduri'nin çeşitli seviyelerdeki kullanımını ve öğrencilere kazandırdığı temel becerileri özetlemektedir. İlkokul seviyesinde temel akorlar ve ritim çalışmaları öğretilirken, ortaokulda melodik yapı ve polifonik eşlikler üzerinde durulmaktadır. Lise düzeyinde ise solo performans ve topluluk çalışması ön plana çıkarak, öğrencilerin müziksel yetkinliklerini derinleştirdiği görülmektedir.

Sonuç

Bu çalışmada, Panduri'nin Gürcü halk müziğindeki rolü ve yapısal özellikleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırma sonuçları, Panduri'nin Gürcü kültürel kimliğini yansıtan önemli bir enstrüman olduğunu göstermektedir. Panduri, sadece müzik yapmaya yönelik bir enstrüman değil, aynı zamanda bir kültürel sembol olarak kabul edilmektedir. Farklı bölgesel varyasyonları, Gürcistan'ın zengin kültürel çeşitliliğini yansıtmaktadır. Ayrıca, Panduri'nin müzik eğitimindeki rolü, bu enstrümanın kültürel mirasın korunmasındaki önemini ortaya koymaktadır.

Panduri gibi geleneksel halk çalgıları, yalnızca birer müzik aleti olarak değil, aynı zamanda ibadetleri ve kültürel mirasın taşıyıcıları olarak değerlendirilmektedir. Gürcüler arasında bu çalgılar, aynı zamanda toplumsal ritüellerin ve duygusal ifadelerin bir parçası haline gelmiştir. Bölgesel farklılıkların gözlenmesi, her bölgenin kendine özgü karakteristik müzikal ve çalma dili geliştirilmiştir.

Modern dönemde ise Gürcü halk çalgıları, geleneksel rollerinin bozulması popüler müzik sahnesine de entegre olmuştur. Panduri ve diğer geleneksel enstrümanlar, modern müzik formlarıyla harmanlanmıştır. Bu çalgıların modernizasyonunun en önemli örneklerinden biri, Kiril Vashakidze'nin 1934 yılında Panduri üzerinde yaptığı yeniliklerdir. Vashakidze'nin geliştirdiği 12 perdeli Panduri modeli, enstrümanın sadece halk müziğiyle sınırlı denetimleri ve klasik müzik repertuarında yer bulmasını sağlamış, Gürcü müzisyenlerin yeni müzikal ifadeler keşfetmesine olanaklarını tanımıştır. Bu gelişmeler, Gürcü müziğinin yalnızca yerel bir kültür bileşeni olarak değil uluslararası sahnede de temsil yeteneğinin artmasına neden olmuştur. Gürcü halk müziği çalgılarının korunması ve bu enstrümanların müziksel yeniliklerle bütünleştirilmesi, kültürel muhafazanın sürdürülebilirliği açısından büyük bir önem teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, Gürcü halk çalgısı Panduri, sadece birer müzik aleti değil, aynı zamanda kişisel verileri, uygulamaları ve kültürel değerleri yansıtan semboldür. Bu çalgının modern müzik sahnesine entegre edilmesi, Gürcü kültürel üretiminin

dünya çapındaki kapasitesi ve gelecek nesillere aktarılması için önemlidir. Gürcü halk müziğinin evrensel bir müzik geleneğine dönüşmesi, bu kültürel zenginliğin hem korunması hem de teknolojik müzikal uygulamaların genişletilmesi sayesinde mümkün olmuştur.

Yazar Özgeçmişi

Müzik Eğitimsi **Vural Akyüz** 1990-1992 yılları arasında Samsun Belediye Konservatuvarı Türk Halk Müziği Bölümünü bitirdi. Lisans Eğitimine 1997-2001 yılları arasında Bolu İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik bölümünde tamamladı. 2001-2004 yılları arasında aynı üniversitede Yüksek Lisans Eğitimini bitirdi. 2017-2022 Tarihleri arasında, 5 yıl süreyle bakanlığın açtığı sınavla Gürcistan Batum Türk okulunda müzik öğretmenliği yaptı. 2014 ve 2016 yıllarında düzenlenen İstanbul Sansev Uluslararası Korolar Festivalinde, İstanbul Üsküdar Lisesi olarak “Çoksesli Halk Müziği Yorumlama” ödülü aldı. 2020 yılından beri Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesinde Doktora eğitimine devam etmektedir. Doktora eğitimi yanında, halen, İstanbul Fuad Sezgin Bilim ve Sanat Merkezinde müzik öğretmeni olarak çalışmaktadır. Çalışma Alanları, Müzikoloji, Koro müziği, Türk Halk Müziği, Müzik Teknolojileri, Çalgı Eğitimi ve Müzik Eğitimi’dir. **ORCID:** 0000-0002-7874-1250 **E-mail:** akyuzvural@gmail.com

2019 Yılında Batum Şehir parkındaki açık hava Panduri dinletisinden bir görüntü

2019 Gürcistan Batum Başkonsolosluğu klip çekimi

Gürcistan Batum 6 Mayıs Parkı Klip çekimi 2018

4.Sansev İstanbul Uluslararası Festivali “Çoksesli Halk Müziği Yorumlama” Ödülü (2016)

Kaynakça

- Berikashvili, S. (2015). *Georgian folk instruments and their significance*. Tbilisi: Georgian National Museum Press.
- Bogdan, R.C., & Biklen, S.K. (1992). *Eğitim İçin Nitel Araştırma: Teori ve Yöntemlere Giriş*. Boston: Allyn & Bacon.
- Erkvanidze, M. (2016). Gürcü Müzik Sistemi. 6. *Uluslararası Halk Müziği Analizi Çalıştayı*, Dublin, 15-17 Haziran 2016.
- Gabisonia, T. (2019). *Georgian Songwriter's Folk Song of Soviet Epoch as a Victim of "Authenticism"*. *Musicologist*, 3(2), 192-203.
- Gabisonia, T. (2009). *Forms of the Georgian folk instrumental polyphony*. In The Fourth International Symposium on Traditional Polyphony, Proceedings (Vol. 4, pp. 417-424). The International Research Center for Traditional Polyphony.
- Gogotishvili, M. (2017). Traditional Music Education in Georgia: The Role of Panduri. *Journal of Ethnomusicology*, 14(2), 120-13.
- Javakhishvili, G. (2010). *Panduri and the cultural identity of Georgia*. *Georgian Studies Quarterly*, 3(1), 56-78.
- Kalandadze, M. (2014). *Gürcü Halk Enstrümanları: Panduri*. *Gürcü Etnomüzikoloji Dergisi*, 32(4), 45-63.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar – İlkeler – Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lomidze, K. (2013). Gürcü Panduri: Kökenler ve Evrim. *Etnomüzikoloji Dergisi*, 45(2), 78-91.
- Machabeli, G. ve Kalandadze, M. (2017). Gürcistan'da müzik eğitimi: Geleneksel enstrümanların rolü. *Müzik Eğitimi Dergisi*, 53(3), 33-45.
- Nakashidze, N. (2010). *Gürcü Müzik Gelenekleri ve Panduri*. *Gürcü Müzikolojisi*. Tiflis: Gürcü Kültürel Miras Vakfı.

- Nemsveridze, D. (2003). <https://www.hangebi.ge/eng/panduri.html>
- Ratiani, I. (2015). *Gürcü kültürel mirasında halk çalgıları*. G. Chkhikvadze (Ed.), Gürcü Müzikolojisi (s. 101-119). Tiflis: Gürcü Kültürel Miras Vakfı.
- Scherbaum, F., Mzhavanadze, N., Rosenzweig, S., & Müller, M. (2022). Yeni Bir Saha Kayıtları Kütüğünden Belirlenen Geleneksel Gürcü Şarkılarının Ayar Sistemleri. *Musicologist*, 6 (2), 142-168.
- Shilakadze, M. (1970). *Gürcü Halk Enstrümanları ve Enstrüman Müziği*. Tiflis: Metsniereba https://en.wikipedia.org/wiki/Musical_instruments_of_Georgia
- Tsitsishvili, L. (2011). *The evolution of Panduri in Georgian Folk Music*. *Folklore Studies*, 19(4), 210-234.
- Tsurtsumia, R. (2016). *Gürcü polifonik şarkı söyleme ve enstrümanları: Bir UNESCO mirası*. *Etnomüzikolojik Çalışmalar*, 22(1), 45-59.
- UNESCO . (2008). *Somut olmayan kültürel miras olarak Gürcü polifonik müziği*. <https://ich.unesco.org/en/lists>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Web Siteleri

- Web 1.** <https://www.gurcu.org/tr/Yazi/Bugunki-Gurcistan/3084>
- Web 2.** <https://en.musicad.eu/wiki/File:Grepentabel-panduri.jpg>
- Web 3.** <https://www.hangebi.ge/eng/panduri.html>

Panduri: an organological and cultural study in Georgian folk music

Abstract

The Panduri is a traditional stringed instrument that holds an important place in Georgian folk music. Within the polyphonic music tradition of Georgia, the Panduri has deep musical and cultural significance. Recognized by UNESCO as an Intangible Cultural Heritage, Georgian music has been enriched by the Panduri, which has become an important symbol of Georgian identity. The aim of this study is to examine the historical origins, structural features, and role of the Panduri in Georgian music education. The research was conducted using qualitative methods and employed a descriptive research design based on a survey model. Variations of the Panduri in different regions, its structural features, and its place in music education were investigated through literature review. Additionally, the historical development of the Panduri was evaluated using data obtained from various academic sources. Distinct musical diversities have been found in the use of the Panduri across different regions of Georgia. A smaller and thinner Panduri is used in Kakheti, while a larger and thicker type is preferred in the Svaneti region. Innovations made in 1934 led to the development of a 12-fret Panduri model, which has also found use in classical music. The Panduri plays an important role in weddings, funerals, and religious rituals. The research has shown that this instrument is a significant cultural and musical tool that supports the polyphonic structure of Georgian folk music. The Panduri is regarded not only as a musical instrument but also as an important symbol of Georgian cultural identity. Its various regional variations reflect Georgia's rich cultural diversity. The role of the Panduri in music education emphasizes the importance of this instrument in preserving cultural heritage and ensures its transmission to younger generations.

Keywords: Panduri, Georgian music culture, traditional musical instruments , organology, polyphonic music, music education